

Valtuustoaloite ympäristölupa edellytykseksi kaikkiin Torniossa mahdollisesti toteutuviin tuulivoimahankkeisiin

KV 26.02.2024 § 21

Valmistelija

Hallintopäällikkö Outi Kääriäinen

Valtuutettu Liisa Koivisto 26.2.2024 jättämä ja 10 valtuutetun allekirjoittama seuraavan sisältöinen valtuustoaloite:

”Torniossa on suunnitteilla valtava määrä tuulivoimahankkeita. Suunnitellut tuulivoimalat ovat suurempia kuin tällä hetkellä on edes olemassa. Vaikka näin suuria ja tehokkaita voimaloita ei ole vielä olemassa, silti niiden haitoista tehdään selvityksiä, joissa haittoja arvioidaan. Nämä selvitykset eivät itsessään velvoita tuulivoimatoimijaa mihinkään, sillä ne ovat vain arvio tuulivoimaloiden ympäristön vaikutuksista.

MIKSI: Ympäristölupa on tärkeä, koska meluvaikutusten luotettava arvioiminen on mahdotonta etukäteen, sillä näin suuria voimaloita ei ole vielä olemassa eikä voimaloiden meluvaikutuksista ole mittauksiin perustuvaa tietoa.

Mikäli ympäristölupaa ei vaadita, tarkoittaa se sitä, että silloin ei ole asetettu virallisia rajamääreitä voimaloiden aiheuttamille haitoille, esimerkiksi melun ja välkkeen tai matalataajuusäänien osalta.

Terveysturvallisuuslaki velvoittaa yksiselitteisesti viranomaiselta toimia meluhaittojen syntyessä, mutta keinot ovat vähäiset ilman ympäristölupaa. Mittauksia ja selvityksiä joudutaan tekemään, mutta oikeusprosessit voivat kestää vuosikausia. Ilman ympäristölupaa kunnan ja yksittäisten ihmisten on erittäin vaikea saada tuulivoimayhtiötä rajoittamaan melua, vaikka arviossa määritetyt rajat ylittyvät.

MIKÄ: Ympäristöluvassa asetetaan tuulivoimaloiden toiminnalle reunaehdot, joilla varmistetaan tuulivoimaloiden toiminta niin, ettei siitä aiheudu ympäristölle haittaa. Ympäristölupa suojaa asukkaita kohtuuttomilta haitoilta, ja antaa viranomaiselle keinot toimia, mikäli haittoja kaikesta huolimatta aiheutuu. Ympäristöluvalla tuulivoimaloiden toiminta saadaan viranomaisten valvontaan.

Asukkaat voivat luottaa siihen, että viranomaiset puuttuvat tilanteeseen, jos tuulivoimayhtiö ei noudata sen toiminnalle määriteltyjä ehtoja.

Tuulivoimayhtiöllekään ei ole ympäristöluvasta haittaa, mikäli toiminta pysyy lupaehtojen mukaisena, mutta se velvoittaa palauttamaan toiminnan lupaehtojen mukaiseksi, mikäli ylityksiä tapahtuu.

Tuulivoimaloiden aiheuttamaa melua on helppo rajoittaa esimerkiksi tuulivoimalan pyörimisnopeutta ja -kulmaa muuttamalla. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi yksittäiselle voimalalle silloin, kun tuulee kovasti asutukseen päin vaikkapa yöaikaan.

Mikäli tuulivoimaloilla on ympäristölupa, on tuulivoimayhtiöllä velvollisuus rajoittaa melua. Mikäli ympäristölupaa ei ole, tuulivoimalat voivat meluta miten paljon tahansa päivin ja öin, eikä kuntalaisella tai kunnan viranomaisella ole käytännössä mahdollisuuksia puuttua siihen muuta kuin oikeusteitse. Tälläkin hetkellä on oikeusasteissa käynnissä useita valitusprosesseja tuulivoimaloiden aiheuttamista haitoista, koska ympäristölupaa ei ole vaadittu.

MILLOIN: Ympäristölupaa voidaan edellyttää joko ennen voimaloiden käyttöönottoa, tai hallintopakkomenettelyllä toiminnan aikana. Toiminnan käynnistyttyä ympäristöluvan voimaan saaminen on kuitenkin äärimmäisen monimutkainen ja monia valituskelpoisia päätösvaiheita sisältävä prosessi, joka ei yleensä onnistu ilman useita oikeudenkäyntejä, ja vie siksi kymmenkin vuotta.

Prosessin kesken ollessa meluhaitoille ei voida tehdä mitään, ja vuosien odottelu on meluhaitoista kärsiville asukkaille täysin kohtuutonta. Siksi ympäristölupaa kannattaisi edellyttää ennen voimaloiden käyttöönottoa. Ja on oikeudenmukaisempaan asettaa toiminnan reunaehdot ennen voimaloiden rakentamista, kuin jälkeenpäin.

Suomessa ja maailmalla on meneillään useita oikeusjuttuja, joissa käsitellään tuulivoima-alueiden käynnistyttyä ilmenneitä melu-, yms. haittoja. On tapauksia, joissa ympäristölupaa yritetään hankkia oikeusteitse myöhemmin, tuulivoimaloiden jo käynnistyttyä, koska on liian myöhään ymmärretty ympäristöluvan tuoma merkitys vaikuttamiseen. Ilman ympäristölupaa on käytännössä mahdotonta paikallisesti puuttua mahdollisesti ilmeneviin haittoihin, kuten esimerkiksi liian kovaan meluun.

Esitämme, että kaikkiin Torniossa mahdollisesti toteutuviin tuulivoimahankkeisiin vaaditaan ympäristölupa.”

Päätös Päätettiin saattaa aloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Toimenpiteisiin Tekninen johtaja Markus Kannala

MELAYMP 19.03.2024 § 28
4448/11.01.00.00/2024

Valmistelija Ympäristöpäällikkö Pipsa Maikkula p.0407555891

Valtuutettu Liisa Koivisto on jättänyt 26.2.2024 10 valtuutetun allekirjoittaman valtuustoaloitteen koskien tuulivoimahankkeiden ympäristöluvan tarvetta. Aloitteessa on esitetty, että kaikkiin Torniossa mahdollisesti toteutuviin tuulivoimahankkeisiin vaaditaan ympäristölupa. Tornion kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 26.2.2024 §21 päättänyt saattaa aloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Tuulivoimalalta ei edellytetä ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n 1 momentin mukaisen laitosluettelon perusteella ympäristölupaa. Ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin kohdan 3 mukaan hanke voi kuitenkin vaatia ympäristöluvan, mikäli toiminnasta saattaa aiheutua naapuruussuhdelaisissa tarkoitettua kohtuutonta rasisitusta lähialueen asukkaille. Tuulivoimahankkeissa naapuruussuhdelakiin perustuvalla ympäristöluvalla voidaan vaikuttaa mahdollisiin melusta ja varjovälkkeestä aiheutuviin haittoihin.

Ympäristöluvan tarpeen arviointi perustuu kunnan ympäristöviranomaisen harkintaan aiheutuvasta haitasta ja siitä, onko haitan rajoittaminen ympäristöluvalla perusteltua. Tuulivoimahankkeiden vaikutuksia ympäristöön voidaan arvioida ennakkoon mm. laskennallisen

melumallinnuksen avulla ja jos tuulivoimameluasetuksen ohjeavot eivät mallinnuksessa ylity, ei ympäristölupa lähtökohtaisesti ole tarpeen. Sama periaate koskee myös muita mahdollisia vaikutuksia lähialueelle. Jo olemassa olevan tuulivoimalan toiminnasta mahdollisesti aiheutuva kohtuuton rasitus lähialueille selvitetään mittauksin ja haittavaikutusten arvioinnilla. Luvantarpeen arviointi ja lain mukaisen kohtuuttoman rasituksen todentaminen edellyttävät perusteellisia selvityksiä ja mallinnuksia/mittauksia. Arvioinnissa tulee huomioida paikalliset olosuhteet, rasituksen tavanomaisuus ja kesto.

Tuulivoimaloiden sijainti määritetään maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisilla menettelyillä lähtökohtaisesti niin kauas asutuksesta tai muista häiriintyvistä kohteista, ettei ympäristölupa ole tarpeen. Ympäristövaikutusten arviointi (YVA) -menettely tukee tätä suunnittelu- ja päätöksentekoprosessia ja edistää ympäristövaikutusten huomioon ottamista.

Ympäristöluvan tarpeen arviointi perustuu tapauskohtaiseen kokonaisharkintaan, jonka perusteella voidaan osoittaa tuulivoimalasta aiheutuvan naapuruussuhdelain mukaista kohtuutonta rasitusta melu- tai välkevaikutuksista johtuen. Tällöin asiaan voidaan puuttua naapuruussuhdeperusteisella ympäristöluvalla tai antamalla voimalalle ympäristönsuojelulain 180 §:n mukainen yksittäinen määräys.

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Maikkula Pipsa

Päätösehdotus

Todetaan, että ympäristöluvan vaatiminen kaikkiin tuulivoimahankkeisiin ei ole perusteltua vaan ympäristölupatarpeen arviointi perustuu ympäristönsuojeluviranomaisen tekemään tapauskohtaiseen harkintaan. Saatetaan päätös kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle tiedoksi.

Päätös

Hyväksyttiin.
